

To land –et
samhälle»

Rotary – 23.
September 2023

“En gräns af et annat slag”.

- Det skal Selma Lagerlöf ha sagt. Grensen mellom Sverige og Norge er både «verkelig och overkelig» og den går «mellan synligt och osynligt»
- 1630 km lang –den lengste landegrense i Europa.

Litt Historie

Grensetraktaten av 1751 også kalt *Strømstadtraktaten*, inngått mellom [Danmark-Norge](#) og [Sverige](#) fastla

[riksgrensen](#) mellom [Norge](#) og Sverige (med Finland) fra [Kornsjø](#) i [Østfold](#) til [Nesseby](#) i [Finnmark](#).

Siden da har grensen ligget fast

Ikke alltid like fredlig.

- 1808-09 – Napoleons krigene – Danmark/Norge og Sverige i ulike allianser
- Kort krig i 1814 – da Danmark måtte avstå Norge til Sverige – Kielfreden
- Mobilisering ved unionsoppløsningen i 1905, men ingen trefninger

Siden 1905 - en historie om fredlig sameksistens

- Fredsmonumentet i 1914 – “aldrig mer krig mellom disse to land”
- Håndhilsing over grensen i 1945 – etter turbulente år og flyktninge strøm til Sverige

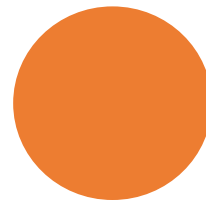
Fredsplassen og Morokulien – et unikt samarbeide mellom kommuner på begge sider av grensen

Navnet Morokulien ble skapt
i [1959](#) av [radiomannen Lennart
Hyland](#) fra Sverige og [Randi Kolstad](#) fra
Norge i forbindelse med
et [radioprogram](#) som het *Över alla
gränser*.

Samarbeidet økte utover -50 og -60 tallet

- På 60 tallet gikk biltrafikken fra Sverige til Norge for å handle margarin og sukker
- Viktigste dag: Alle helgens lørdag i November. Fri i Sverige og arbeidsdag i Norge

---

Og fra og med 1967 kjørte vi på samme side av veien og det politiske samarbeidet ble tettere

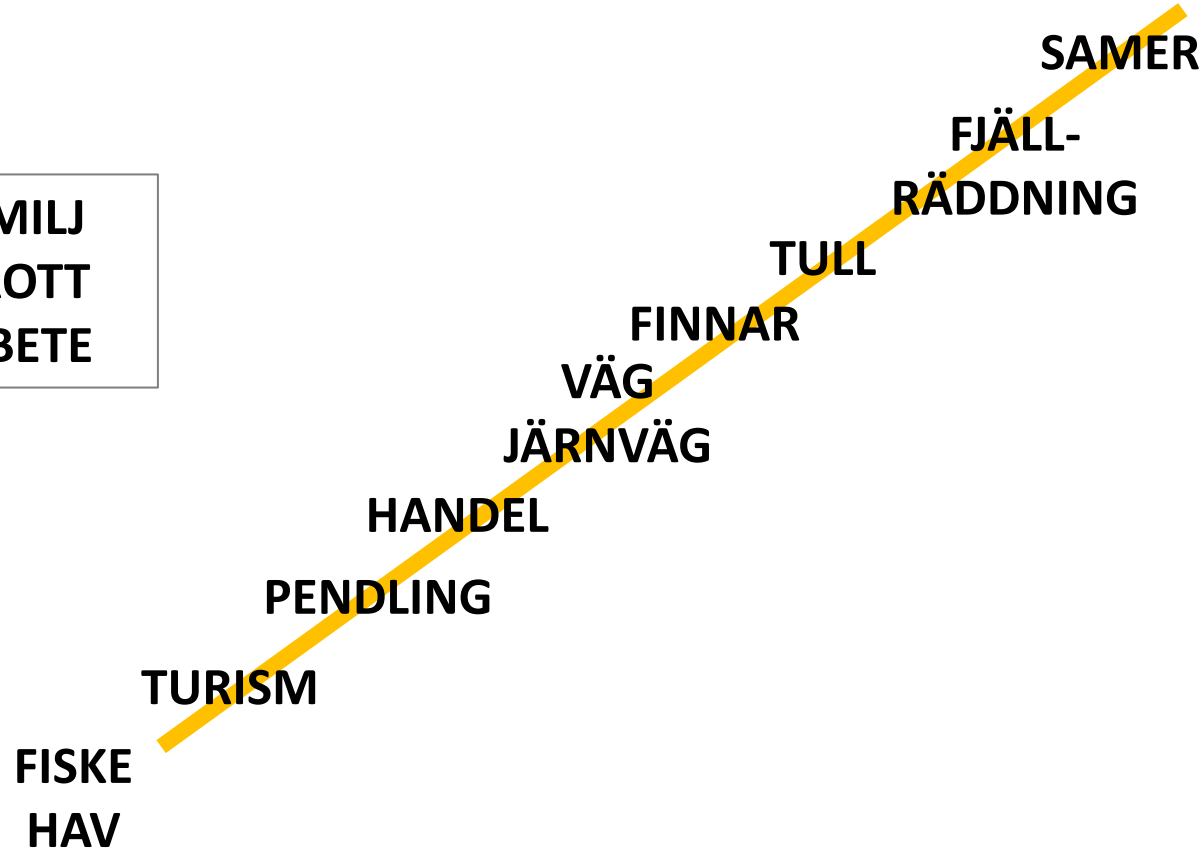
I dag - betydelig handel, politisk,
næringslivs og kulturelt samarbeide

**Gräns-
Gränslöst**

**Rösen-
Tillit**

**FAMILJ
IDROTT
ARBETE**

**Istid
Stenålder
Bronsålder
Järnålder
Vikingar
Kristnande
Medeltid
Kalmarunion
Danmark
Union
Nationer**

I store deler av verden er grensen både virkelig og synlig

- Nord og Sør Korea
- Mellom Øst og Vest Tyskland
- Sør Afrika og Mosambik

Og det fredlige Europa møter nye utfordringer.

Fokus på Europa og
forsvarssamarbeide

Behov for sterkere politisk- og folk til folk kontakt!

Pandemien!

- Stengte grenser ble kritisk for næringslivet, innreiseforbud ga produksjonsstopp for flere bedrifter
- Lærere får innreisenekt - rammer skoler ved svenskegrensen
- Helsetjenesten møtte utfordringer
- *Nedgang i kulturnæring og internasjonell turism:* - En direkt konsekvens av pandemien (Intereg 2022)

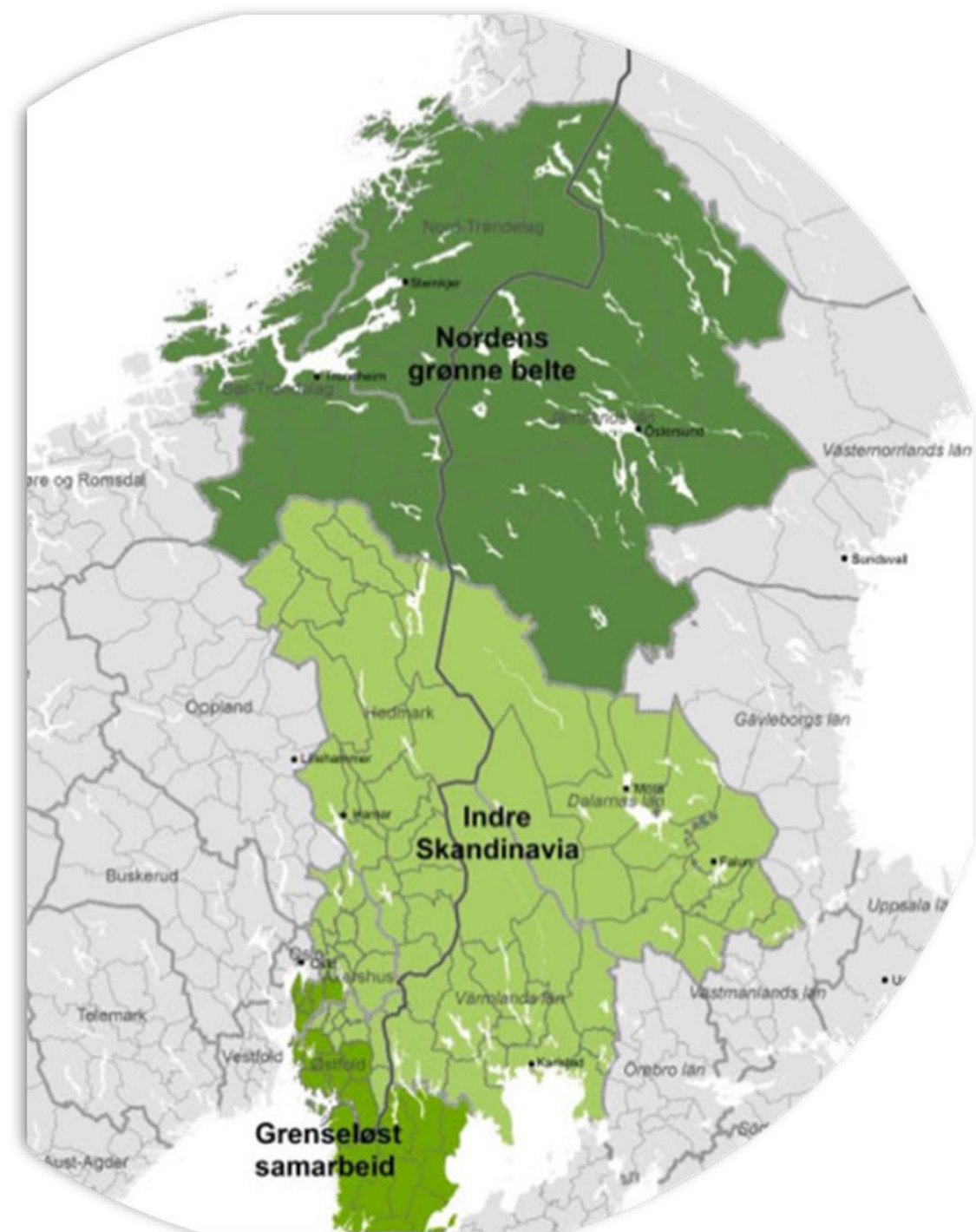
Utfordringer i grensekommuner

- Demografi – overvekt av eldre – mindretall av kvinner
- Arbeidslivet krever høyere kompetanse - få tradisjonelle yrker
- Utenforskap – lav valgdeltakelse
- Kan vi styrke selvfølelsen – få fram det positive?
- Det bor 120 000 i ARKO regionen – mange muligheter -kan vi få enda flere til å flytte tilbake?

Nordisk råds ambisjon: Norden skal bli den mest integrerte regionen i Europa

- Bygge det nordiske samarbeidet videre- i Norden bare formelle grenser
- Har vi noe å lære av hverandre – hva gjør de på den andre siden? Kan vi dra nytte av det – gjøre det i felleskap?
- Praktisk samarbeide = sterkere fredelig sameksistens!

Felles historie - gemensam framtid

Et svensk norsk samarbeidsprosjekt

- Ta fram den mulighet skolerna har till att bidra till en fördjupad kunskap om en fredlig samexistens med en gränsöverskridande förståelse för varje lands historia,
- Ökat samarbeide inom forskning og utbildning inom gränskultur, historia og andra dialoger som samfundet länderna emellan genererar.
- Förstärkt samarbeide mellom ländernas besöksnäring med utgångspunkt i ett fredligt samarbeide, där gemensam kulturhistoria og naturupplevelser i sin tur kan utveckla nya synergier, strategier og koncept för besöksnäringen i gränsregionen.

Utfordring til Eda-Eidskog Rotary?

- Fredsplassen har gjennomgått en betydelige renovering.
- Stort potensiale for synliggjøre fredsarbeid og fredelig samarbeide
- Uutnyttet potensiale for besøksnæringen?
- Tidligere fantes «Fredsplassens Venner»
- Eda – Eidskog Rotary er en grensovergrepene organisasjon
- Kunne Rotary bli med å tenke på hvordan vi kan utnytte Fredsplassen bedre?

Hvorfor
internasjonalt
samarbeid?

- Enkelt forklart samarbeider vi for å løse problemer vi ikke kan løse alene.
- Det kan være en tålmodighetsprøve! Men--
- «*Du kan tusle så lenge rundt deg sjøl at du blir alene til slutt*» Hans Børli sitat

Takk for oppmerksomheten!
